

UZASADNIENIE

Obowiązek opracowania planów zarządzania ryzykiem powodziowym nakłada dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz. Urz. UE L 288 z 06.11.2007, str. 27), dalej jako: „Dyrektywa Powodziowa”, której założenia są implementowane do wewnętrznego systemu prawnego poprzez ustawę z 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.), dalej jako: „ustawa – Prawo wodne”.

Nadrzędnym celem Dyrektywy Powodziowej jest ograniczenie ryzyka powodziowego oraz zmniejszenie następstw powodzi w państwach Unii Europejskiej. Zobowiązuje ona państwa członkowskie do konieczności opracowania, wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego i planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz ich publicznego udostępniania.

Obecnie obowiązuje Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz. U. poz. 1938). Zgodnie z art. 173 ust. 19 ustawy – Prawo wodne Plany zarządzania ryzykiem powodziowym podlegają przeglądowi co 6 lat oraz w razie potrzeby aktualizacji.

Przeгляд i aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym zgodnie z przepisami Dyrektywy Powodziowej opracowywane są jako trzeci, końcowy etap opracowania dokumentów w ramach cyklu planistycznego Dyrektywy Powodziowej, po przeprowadzeniu aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego, dalej jako: „aWORP”, oraz aktualizacji map zagrożenia powodziowego, dalej jako: „MZP”, i map ryzyka powodziowego, dalej jako: „MRP”. Przeгляд i aktualizację planów zarządzania ryzykiem powodziowym przeprowadza się z uwzględnieniem obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, dalej jako: „ONNP”, wyznaczonych podczas aWORP, bazując na przygotowanych dla tych obszarów aktualizacjach MZP i MRP.

Wykonany Przeгляд realizacji I cyklu planistycznego planów zarządzania ryzykiem powodziowym wykazał konieczność przeprowadzenia aktualizacji tego dokumentu. Uzasadnieniem konieczności przeprowadzenia aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym jest:

- aWORP, która wskazała konieczność uwzględnienia w planie zarządzania ryzykiem powodziowym nowych ONNP, które nie były uwzględnione w planach zarządzania ryzykiem powodziowym w I cyklu planistycznym,
- rozszerzony zakres obszarowy, dla którego przygotowano nowe MZP i MRP uwzględniający ustalenia aWORP, w tym mapy dla powodzi od budowli piętrzących,
- aktualizacja MZP i MRP przygotowanych w I cyklu planistycznym,

- analiza wykonania planów zarządzania ryzykiem powodziowym w ramach I cyklu planistycznego, która wskazała na niewielki stopień realizacji zaplanowanych działań oraz nieznaczny stopień osiągnięcia zamierzonych celów,
- konieczność uwzględnienia nowych aspektów: wpływu zmian klimatu, zagadnień dotyczących obiektów piętrzących oraz uwzględnienie w analizach nowo powstałych obiektów w okresie po przygotowaniu planów zarządzania ryzykiem powodziowym I cyklu,
- zmiany w ustawie – Prawo wodne.

Celem aktualizowanego planu zarządzania ryzykiem powodziowym jest stworzenie skutecznego zarządzania ryzykiem powodziowym w przyszłości, budując jednocześnie szanse na proaktywne podejście w inicjowaniu i wdrażaniu działań inwestycyjnych oraz instrumentów wspomagających. Stąd istnieje konieczność przyjęcia aktualizacji Planu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Niniejsze rozporządzenie stanowi przyjęcie aktualizacji Planu zarządzania ryzykiem powodziowym, dalej jako: „Plan” lub „PZRP”. Przyjmowany rozporządzeniem Plan opracowany został na okres 6 lat i obejmuje lata 2022-2027.

Zgodnie z art. 173 ustawy – Prawo wodne, Projekty planów zarządzania ryzykiem powodziowym przygotowuje Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, dalej jako: „PGW WP”, w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw transportu w zakresie infrastruktury transportowej, z właściwymi wojewodami oraz po zasięgnięciu opinii marszałków województw. Projekty planów zarządzania ryzykiem powodziowym od strony morza w tym morskich wód wewnętrznych, które zgodnie z art. 173 ust. 1 pkt 3 ustawy – Prawo wodne stanowią integralny element projektów planów zarządzania ryzykiem powodziowym, przygotowuje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej i przekazuje PGW WP.

Powódź w Polsce, podobnie jak w całej Europie, jest jedną z głównych klęsk żywiołowych, powodujących znaczne straty społeczne, gospodarcze, przyrodnicze i kulturowe. Występuje praktycznie w każdym regionie Polski. Dlatego też podstawowym rozwiązywanym problemem jest kwestia zapewnienia bezpieczeństwa powodziowego poprzez realizację zintegrowanej polityki w tym zakresie, wynikającej z ustawy – Prawo wodne i Dyrektywy Powodziowej. PZRP umożliwia przeciwdziałanie skutkom powodzi w sposób zaplanowany, poprzez wdrażanie działań zwiększających odporność obszarów ryzyka (sektorów gospodarki, społeczeństwa i środowiska) na powstawanie strat w wyniku jej wystąpienia i realizowanie zadań łagodzących następstwa powodzi. Prawidłowy dobór działań dokonany w oparciu o identyfikację przestrzennego rozkładu ryzyka powodziowego na obszarze dorzecza oraz przeglądu potrzeb związanych z zapewnieniem ograniczenia wzrostu ryzyka powodziowego, a także redukcji ryzyka powodziowego w obszarach charakteryzujących się najwyższym poziomem ryzyka powodziowego, zapewnia osiągnięcie efektywnych rezultatów przeciwdziałania niekorzystnym skutkom tego ekstremalnego zjawiska.

Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, nadrzędnym celem zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej. Cel ten realizowany jest poprzez osiągnięcie 3 celów głównych i 11 celów szczegółowych PZRP:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego

- 1.1. Zapewnienie warunków ograniczających możliwość występowania powodzi;
- 1.2. Zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego;

2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;

- 2.1. Zapewnienie warunków redukujących możliwość występowania powodzi;
- 2.2. Redukcja obszaru zagrożonego powodzią oraz zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego;
- 2.3. Redukcja wrażliwości społeczności i obiektów na obszarze zagrożenia powodzią;

3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym

- 3.1. Zwiększenie skuteczności prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych;
- 3.2. Zwiększenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych;
- 3.3. Zwiększenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi;
- 3.4. Wdrożenie systemu analiz popowodziowych i zwiększanie jego skuteczności;
- 3.5. Wdrożenie instrumentów prawnych i finansowych zwiększających bezpieczeństwo powodziowe;
- 3.6. Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.

Plan obejmuje wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, ze szczególnym uwzględnieniem działań służących zapobieganiu powodzi i ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi. Zgodnie z art. 172 ust. 3 ustawy – Prawo wodne, PZRP zawiera:

1. mapę obszaru dorzecza, na której są zaznaczone ONNP;
2. MZP oraz MRP wraz z opisem wniosków z analizy tych map;
3. opis celów zarządzania ryzykiem powodziowym uwzględniający konieczność ograniczania potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej;
4. katalog działań służących osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym działań, o których mowa w art. 165 ustawy – Prawo wodne, z uwzględnieniem ich priorytetu;
5. opis sposobu określania priorytetów działań służących osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym i nadzorowania postępów w realizacji planu;

6. podsumowanie działań służących informowaniu społeczeństwa i prowadzeniu konsultacji społecznych;
7. wykaz organów właściwych w sprawach zarządzania ryzykiem powodziowym;
8. opis współpracy, o której mowa w art. 173 ust. 10 i 11 ustawy – Prawo wodne, w tym opis metodyki analizy kosztów i korzyści służącej ocenie działań wywołujących skutki międzynarodowe, jeżeli taka metodyka została określona;
9. opis koordynacji czynności, o których mowa w art. 326 ust. 4 i 5 ustawy – Prawo wodne.

Ponadto aktualizacja PZRP dla obszaru dorzecza Odry będzie rozszerzona zgodnie z art. 173 ust. 21 ustawy – Prawo wodne o:

1. wszelkie zmiany lub uaktualnienia dotyczące tych planów, wraz z podsumowaniem przeglądów wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego;
2. ocenę postępów w realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym;
3. opis i wyjaśnienie przyczyn niezrealizowania zaplanowanych działań zmierzających do osiągnięcia celów zarządzania ryzykiem powodziowym;
4. opis działań podjętych, a niezaplanowanych w tych planach;
5. możliwy wpływ zmian klimatu na występowanie powodzi.

Wyniki analiz przeprowadzonych w ramach prac nad aktualizacją planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla dorzecza Odry, ujęte zostały w załącznikach.

W Planie zawarto listę działań planowanych do realizacji w ramach PZRP ograniczających ryzyko powodziowe. Lista zawiera mierzalne rozwiązania, które należy wdrożyć, aby skutecznie zarządzać ryzykiem powodziowym. Każdemu działaniu przypisano: numer działania i jego nazwę, opis działania, przyporządkowanie do grupy działań technicznych / nietechnicznych, numer i nazwę typu działania, numer i nazwę celu szczegółowego i celu głównego, nazwę zlewni planistycznej; nazwę obszaru problemowego (o ile działanie służy realizacji celu głównego nr 2), podmiot odpowiedzialny za realizację działania, priorytet realizacji działania, koszt realizacji działania oraz termin jego realizacji. Na obszarze dorzecza Odry zaplanowano do realizacji 261 działań w tym w tym 95 działania nietechniczne i 166 działań technicznych, w tym m.in. zapewnienie funkcjonalności istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej – 74 działania, budowa, przebudowa wałów przeciwpowodziowych/ przeciwsztormowych, murów oporowych – 51 działań, dostosowanie przepustowości koryta cieków lub kanałów do racjonalnego przeprowadzania wód powodziowych na odcinkach, gdzie obszary szczególnego zagrożenia powodziowego charakteryzują się dużą wrażliwością – 14 działań, budowa hydrotechnicznych obiektów retencjonujących wodę – 22 działań, ochrona lub zwiększenie retencji dolin rzecznych – 11 działania, zachowanie i poprawa funkcjonalności systemu zabezpieczenia obszarów depresyjnych – 3 działań oraz pojedyncze działania z zakresu m.in.

zapewnienia możliwości prowadzenia akcji lodołamania, budowy kanałów ulgi, ochrony lub zwiększenia retencji na gruntach leśnych lub zurbanizowanych, inicjowanie programów edukacyjnych w zakresie zarządzania ryzykiem powodziowym, rozwój systemów prognoz w skali lokalnej i krajowej, działań legislacyjnych w zakresie ochrony przed powodzią oraz ochrony brzegów morskich przed erozją i powodzią od strony morza, w tym morskich wód wewnętrznych. Na ostatecznej liście działań ujęte zostały działania wytypowane z Programu Planowanych Inwestycji PGW WP na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030 r., które przyczynią się do redukcji ryzyka powodziowego. Działania zawarte w załączniku do rozporządzenia uwzględniają również wybrane przedsięwzięcia ujęte w obowiązujących planach gospodarowania wodami i planie przeciwdziałania skutkom suszy, których realizacja przyczyni się także do minimalizowania negatywnych skutków powodzi.

Załącznik nr 1 do Planu przedstawia Raport dotyczący metod i sposobu przeprowadzenia monitoringu PZRP - Podręcznik. Prezentuje on metodykę przeprowadzenia ewaluacji realizacji zaplanowanych działań i efektywności osiągnięcia wyznaczonych celów w kolejnym cyklu planistycznym PZRP.

Załącznik nr 2 do Planu stanowią wizualizacje kartograficzne MZP i MRP.

Plan stanowi także realizację celu przyjętego w Polityce ekologicznej państwa 2030 (PEP2030), w którym w ramach kierunku interwencji: „Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych” wskazano zadanie polegające na opracowaniu Przeglądu i aktualizacji PZRP.

Zgodnie z obowiązkiem ustawowym wynikającym z art. 173 ust. 1 pkt 6 ustawy – Prawo wodne, Plan został poddany konsultacjom społecznym, umożliwiając tym samym aktywny udział wszystkich zainteresowanych w osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym. Konsultacje trwały przez 9 miesięcy, uwagi i wnioski można było składać od 22 grudnia 2020 r. do 22 września 2021 r. W tym okresie zorganizowano szereg spotkań konsultacyjnych, które ze względu na obowiązujące obostrzenia epidemiologiczne zostały przeprowadzone w formule on-line, Dokument poddawany konsultacjom, wraz z formularzem online umożliwiającym zgłaszanie uwag oraz instrukcją jak to zrobić został zamieszczony na stronie internetowej www.stoppowodzi.pl.

Przeprowadzona została także strategiczna ocena oddziaływania na środowisko dla Planu, a także konsultacje społeczne Prognozy oddziaływania na środowisko Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Aktualizacja planu zarządzania ryzykiem powodziowym/ będzie mieć bezpośredni wpływ na funkcjonowanie sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw zaangażowanych jako wykonawcy lub dostawcy w działaniach rekomendowanych do wdrożenia w ramach PZRP. Ponadto wpływ rozporządzenia należy rozpatrywać poprzez potencjalne korzyści (brak strat czy dodatkowych kosztów), ze względu na uniknięcie potencjalnych strat powodziowych oraz minimalizację ryzyka wystąpienia negatywnych skutków powodzi. Pośrednio rozporządzenie może mieć pozytywny wpływ na

funkcjonowanie sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, zlokalizowanych na terenie obszarów chronionych przez planowane w rozporządzeniu działania przeciwpowodziowe.

Aktualizacja PZRP nie będzie mieć bezpośredniego wpływu na funkcjonowanie dużych przedsiębiorstw, jednakże wpływ wdrożenia rozporządzenia należy rozpatrywać poprzez potencjalne korzyści pośrednie (brak strat czy uniknięcie dodatkowych kosztów).

Wszelkie treści PZRP odnoszące się do podejmowania działań legislacyjnych stanowią wyłącznie sygnalizację zidentyfikowanych problemów i propozycję ewentualnych zmian, bez skutku wiążącego dla właściwych organów.

Nie jest możliwe osiągnięcie celów za pomocą innych środków, ze względu na obligatoryjne upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, w związku z czym nie podlega notyfikacji w trybie przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Rozporządzenie zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) zostało zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji lub uzgodnienia, o których mowa w § 39 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348). W szczególności, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. WE L 189 z 03.07.1998, str. 42 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 1, t. 1, str. 446), rozporządzenie nie podlega konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Rozporządzenie zostało ujęte w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Infrastruktury pod poz. nr 164.